

Datum
2021-02-03
Vårt dnr
RV201478
Ert dnr
I2020/02739

Region Västmanland
Regionala Utvecklingsförvaltningen

YTTRANDE ÖVER INRIKTNINGSUNDERLAG INFÖR TRANSPORTINFRASTRUKTURPLANERING FÖR PERIODEN 2022–2033 OCH 2022–2037

Region Västmanland tackar för möjligheten att lämna synpunkter på ovan nämnda inriktningsunderlag.

Samsyn i Östra Mellansverige

Remissvaret bygger vidare på vad Region Västmanland tidigare yttrat avseende den storregionala samsynen om prioriteringarna för Stockholm-Mälardalsregionens transportinfrastruktur. Utgångspunkten för detta är den politiskt förankrade utvecklingsstrategin för Stockholm-Mälardalsregionens transportsystem "Systemanalys 2020" som tagits fram inom ramen för samarbetet inom Mälardalsrådet. Region Västmanland vill även hänvisa till det arbete som sker inom bolaget Oslo-Sthlm 2.55 AB som tydligt lyfter fördelarna med förbättrad tillgänglighet mellan Stockholm och Oslo.

Vidmakthållande

Region Västmanland ser positivt på Trafikverkets prioritering av drift och underhåll av befintlig infrastruktur. Det eftersläpande underhållet bör åtgärdas inom kommande planperiod för att uppnå den tillförlitlighet och robusthet som eftersträvas, men även för att få full utdelning på de investeringar som nu planeras och utförs. Om potten för vidmakthållande inte utökas ser vi en risk att Trafikverket i framtiden kommer att behöva prioritera bort vissa underhållsåtgärder. I en sådan prioritering finns en risk att enbart de starkaste stråken skulle väljas ut vilket skulle ge negativa konsekvenser för de mindre starka stråken och därmed följd effekter på tillgängligheten i stort. Denna eventuella prioritering bör göras i nära samarbete med regioner och kollektivtrafikmyndigheter.

Genomförande av gällande nationell plan

Det är mycket oroande att läsa att Trafikverket i inriktningsunderlaget uttrycker att planerade åtgärder i gällande nationell plan inte kan genomföras utan ökade planramar. Region Västmanland förutsätter att beslutade åtgärder för namngivna objekt genomförs enligt angiven tidplan. Om detta förutsätter höjda ramar vill Region Västmanland att en sådan höjning kommer till stånd. Förseningar eller bortprioriteringar av objekt påverkar regioner och kommuner på ett mycket negativt sätt. Region Västmanland vill särskilt trycka på behovet av att utlovade åtgärder på

Datum
2021-02-03
Vårt dnr
RV201478
Ert dnr
I2020/02739

Mälarbanan, som är en del av Citybaneavtalet, skyndsamt färdigställs. Region Västmanland förutsätter vidare att utbygganden av E18 till motorväg på sträckan Köping-Västjädra har fortsatt högsta prioritet och färdigställs enligt tidplan.

Utökade planramar

Region Västmanland ser en höjning av planramarna som avgörande för att kunna nå de transportpolitiska målen. Detta genom att kunna prioritera det eftersatta underhållet och genom att kunna genomföra gällande nationell plan och dessutom samtidigt ha tillgång till medel för nya investeringar. Vi förordar därför förslaget om en ökning av budgetramarna med 20%.

En höjning av planramarna bör också innefatta de regionala planerna, då tidigare ökning av nationella planramar inte genererat samma ökning av regionala medel. Arbete med trimningsåtgärder anser vi har stor potential för att uppnå goda effekter med små medel. Eftersom det är de regionala planerna som till stor del finansierar trimningsåtgärder för kapacitet, robusthet och hållbarhet bör de regionala planerna tilldelas en större andel av planeringsramen. Om medel öronmärks för denna typ av åtgärder bör dessa medel också tillfalla de regionala planerna.

Det finns vidare ett behov av att i större utsträckning samordna de riktade statsbidragen och att även dessa medel i högre utsträckning kopplas till de regionala planerna. Det behöver även bli mer transparent vad det är som avgör fördelningen av planramarna. Det är idag ottydligt vilka kriterier som styr när medel fördelas.

Höjd gräns för namnsatta objekt

Region Västmanland ser liksom Trafikverket ett behov av att öka gränsen för namnsatta objekt från 25 miljoner kronor till 50 miljoner kronor. Detta för att öka flexibiliteten i de regionala planerna. Kostnadsökningar i mindre åtgärder leder ofta till att den idag gällande gränsen överskrids, och därmed försvåras arbetet och processen förlängs. Region Västmanland bedömer att en höjd gräns skulle leda till en ökad effektivitet.

Finansiering av nya stambanor

Utökade transporter på järnväg är positivt och en förutsättning för att nå de transportpolitiska målen. Efterfrågan på en utökad järnvägstrafik är hög och detta behov planeras att mötas genom investeringar i nya stambanor. Investeringar i nya stambanor är dock oerhört kostsamt och om finansiering sker inom ramen för nationell plan innebär det att små eller inga medel finns till övriga poster. Region Västmanland förordar därför att stambanorna lyfts ur nationell plan vilket kan innebära ett mer sammanhållet, effektivt och tidsbesparande genomförande. Region Västmanland är angelägna om att förslag kring en alternativ finansiering av de nya stambanorna presenteras.

Datum
2021-02-03
Vårt dnr
RV201478
Ert dnr
I2020/02739

De nya stambanorna får inte heller leda till en försämrad tillgänglighet i Stockholm-Mälardalenregionen. Region Västmanland anser att regionala tågssystem måste få en högre prioritet i fördelningen av kapaciteten i järnvägssystemet.

Region Västmanland ser stor potential i att verka för beteendepåverkande åtgärder. Dessa åtgärder ligger mestadels inom fyrstegsprincipens två första steg. Åtgärderna är ofta kostnadseffektiva och har möjlighet att minska eller senarelägga steg 3- eller 4-åtgärder, vilket är angeläget. Det finns därför ett behov av ett tydligt ställningstagande för att medel i såväl nationell plan som regionala planer kan användas till åtgärder även i enlighet med fyrstegsprincipens två första steg. Åtgärder som identifieras via åtgärdsvalsstudier eller andra utredningar bör kunna medfinansieras via regionala planer.

Kompetensförsörjning inom sektorn

Att frågan om kompetensförsörjning lyft i inriktningsunderlaget betraktar Region Västmanland som mycket positivt. För att planera och genomföra de åtgärder som transportinfrastrukturen långsiktigt kräver, behöver resurser redan nu säkras. Aktörer inom alla nivåer behöver samarbeta och det behövs ett helhetsgrepp om frågan.

Ökad grad av målstyrd planering

Ett starkt önskemål från Region Västmanland inför kommande planperiod är en ökad målstyrd planering. Vi anser att den trafikökning som Trafikverket förutsätter i sina basprognoser inte leder till ett långsiktigt hållbart transportsystem, särskilt när det kommer till vägtrafik. Ett synsätt som riskerar en utveckling åt fel håll. Gällande prognoser för utvecklingen av regional tågtrafik har vi sett att dessa slagit väldigt fel, inte minst i Stockholm-Mälardalenregionen. Detta har fått till följd att infrastruktursatsningar riktade mot regiontågstrafik har missgynnats i planeringen. Att bygga infrastrukturplanering på enbart prognoser betyder att man inte tar hänsyn till den växelverkan som finns mellan proaktiv planering och möjligheter till att utveckla attraktiva arbetsmarknadsregioner/områden och därmed möjligheter till regional tillväxt och utveckling. Vi vill också se ett förtydligande av vilken betydelse prognosticerad trafik har i planeringen.

Sjöfart

Genom Mälarfartleden och Mälarhusarna når sjöfarten långt in i landet i den befolkningstätaste delen av Sverige. Detta leder till att behovet av landtransporter kan hållas nere, vilket gynnar miljön och trafiksäkerheten. Även behovet av järnvägstransporter av gods kan hållas nere, vilket ger mer utrymme för persontrafiken på det hårt belastade järnvägsnätet i Mälardalen.

Länets hamnar i Västerås och Köping är viktiga knutpunkter i godstransportsystemet och frakterna via Mälaren kommer att öka. För att kunna möjliggöra effektiva

Datum
2021-02-03
Vårt dnr
RV201478
Ert dnr
I2020/02739

sjötransporter på Mälaren är åtgärder kring Hjulstabron centrala. Region Västmanland vill också poängtera att de orimligt höga avgifterna staten nu lägger på transporterna på Mälaren motverkar möjligheten att få vinster av de stora infrastrukturinvesteringar som man medverkat till.

Övrigt

Region Västmanland har ett starkt geografiskt läge med ett expansivt och satsande näringsliv med stora möjligheter att utvecklas kraftigt de närmaste åren. Utvecklingen i Västmanlands län bidrar starkt till Sveriges långsiktiga konkurrenskraft.

Tillväxtregioner som Västmanlands län är beroende av god infrastrukturplanering för att växa och utvecklas. Godstrafiken är och kommer vara viktig för ett fungerande näringsliv men väl fungerade persontransporter som möjliggör tillgång till kompetens och excellenta medarbetare är också en av de mest kritiska framgångsfaktorerna för näringslivet i länet. Utvecklingen av näringslivet sker snabbt och under de senaste åren har det skett flera större etableringar i länet. I Västerås har till exempel företag som arbetar med morgondagens lösningar inom energi och mobilitet etablerat sig. Ny etableringar innebär också att befintliga områden med arbetsplatser utvecklas och att nya, expansiva arbetsplatsområden tillkommer. För att fortsätta vara en attraktiv region för etableringar vill Region Västmanland lyfta fram behovet av en infrastrukturplanering som också har en flexibilitet för att snabbt kunna göra omprioriteringar och planera för ökade och nya behov när näringslivet ställer om och utvecklas.

Slutligen konstaterar Region Västmanland att vi ser mycket positivt på förslaget från utredningen *Samordning för bostadsbyggande* som nu rekommenderar att staten tecknar ett så kallat Västeråspaket med Västerås stad och Region Västmanland. Region Västmanland är tacksam för regeringskansliets stöd och ser fram emot en fortsatt dialog i frågan under våren.

För Region Västmanland

Denise Norström (S)

Regionstyrelsens ordförande

Anders Åhlund

Regiondirektör